

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok V.

Nowemiasto, dnia 19 listopada 1931.

Nr. 41

Na święto młodzieży rolniczej!

Młodzieży! Już tylko dzień dzieli Was od chwili, kiedy będziecie mieli zdać egzamin z Waszej całorocznej pracy na poletku konkursowym. Znów upłynął rok od chwili, kiedy zebraliście się na Waszym święcie w Nowemmieście, a czwarty z rzędu, kiedy powstała w naszym powiecie pierwsza Sekcja Konkursowa. W pierwszym roku pracy niejeden z Was jeszcze nie wiedział, co to jest przysposobienie rolnicze. To też stanęło do konkursu tylko 6 uczestników z uprawą ziemniaków na krańcach naszego powiatu w Czerlinie pod kierownictwem niezmordowanego działacza na niwie społeczno-rolniczej p. Biskupskiego, kierownika Szkoły Powszechnej w Czerlinie. W następnym roku zaznaczył się szybki rozwój akcji przysposobienia rolniczego. W roku 1929 mieliśmy w powiecie 22 Sekcje Konkursowych w różnych miejscowościach naszego powiatu i z różnymi tematami. W roku 1930 zaznaczył się dalszy silny rozwój akcji przysposobienia rolniczego w naszym powiecie. Mieliśmy w tym roku 33 czynnych sekcji konkursowych. W roku 1931 akcja przysposobienia rolniczego cośkolwiek osłabła, a to na skutek silnego kryzysu rolniczego, który w ostatnim czasie, szczególnie w roku 1930 i 1931, doszedł do granicy krańcowej. Apatja ogarnęła szerokie rzesze rolników do wszelkich poczynań na polu społeczno-rolniczym.

Nie bez następstw był również kryzys gospodarczy i w przysposobieniu rolniczym. Młodzież żyła z gospodarstwami ojców, tak samo ten kryzys odczuwała i odczuwa. Chęć do pracy osłabła. Bo na cóż — tak przynajmniej niejednemu się wydawało — starać się o dokładną uprawę i nawożenie roli i staranne pielęgnowanie roślin, prowadzenie zapisków etc. skoro ceny na produkty rolne coraz bardziej spadały, skoro nie można się było pozbyć tego, co ojcowie

wygospodarowali na własnym zagonie? Poczóż było zwiększać uprawę roślin i starać się o wyprodukowanie większej ilości plodów rolnych, skoro warsztat rolny przestał być gałęzią, która się opłaca. Starsi rolnicy nawet niechętnym okiem patrzyli na konkursy, podejrzewając, że z powodu osiągnięcia przez młodzież wysokich plonów na swoim poletku, zwiększone zostaną podatki. O!óż z góry możemy zapewnić, że jednakże praca konkursowa, o ile jest celowo prowadzona, może mieć dla rolnictwa tylko dobry skutek. Tu nie powinny odstraszać podatki, niskie ceny na plody rolne etc. Przecież każdy chyba rozumie, że nie można uprawiać, nawozić i pielęgnować roślin w ten sam sposób na całym gospodarstwie, jak to się praktykuje na poletku konkursowym, bo nie każdy ma odpowiednie nowoczesne narzędzia rolnicze, dostateczną siłę pociagową, pieniądze na dokupno nawozów sztucznych i dostateczną ilość rąk do pracy.

W sekcjach konkursowych młodzież rolnicza ma się wdrażać do przyszłego jej zawodu na roli. Sekcje konkursowe mają być tą szkołą, która daje młodzieży dalsze przygotowanie fachowe. Młodzież, która nauczy się za młodu intensywnie pracować na roli, będzie w przyszłości fundamentem, na którym będzie można śmiało budować gmach naszej ukołchanej ojczyzny. A z drugiej strony, czy to komu zaszkodzi, jeżeli otrzyma ze swojego gospodarstwa podwójne plony, choćby nawet cena na produkty rolne była niska? Toć gospodarstwo małe, powiedzmy 60-morgowe, o ile będzie wzorowo prowadzone, będzie mogło wyprodukować tyle produktów rolnych, co gospodarstwo dwa razy większe o kierunku ekstensywnym. I dzisiaj już spotkać możemy takie gospodarstwa, które pod odpowiednim kierownictwem mają dochód nie mniejszy do gospodarstwa większego. Lepiej sprzedać 2 ctr. żyta po cenie zł 10 za ctr., jak 1 ctr. za zł 10. Stąd wniosek, że zwiększenie produkcji w naszych gospodarstwach może tylko korzystnie odbić się na naszej kieszeni. Jeżeli chodzi o płacenie podatków, to chyba nikomu nie

zależy na tem, żeby ich nie płacić, chodzi tylko o to, żeby osiągnąć taki dochód, żeby podatek był możliwy do zapłacenia, co również zależy od dochodu, jaki osiągnie się z gospodarstwa. Piękne wyniki, osiągnięte przez ml. dzież w konkursach, każą nam żyć w nadziei, że mimo znacznego przyrostu ludności w kraju, nie potrzebujemy się obawiać, ażeby nam wzgl. naszym dzieciom kiedykolwiek mogło zabraknąć pożywienia, gdyż granica krańcowa jest jeszcze znacznie odległa. Dowodem tego są wyniki prac konkursowych. Porównajmy je z faktycznym stanem rzeczy, a przyjdziemy do tego przekonania, że np. sprzęt buraków pastewnych na naszej ziemi wynosi przeciętnie z morgi 200—300 ctr., natomiast na poletku konkursowym sprzęt ten dochodzi do 1000 ctr. z morgi. Tak samo sprawa ma się z innymi roślinami. Wydajność z ziemi naszej można dwukrotnie śmiało zwiększyć, a nawet w niektórych wypadkach kilkakrotnie. Oczywiście uprawa roślin musi się opłacać, bo w przeciwnym razie nie można żądać od rolnika, ażeby stosował nawozy sztuczne lub robił inne kosztowne nakłady w gospodarstwie, o ile te nakłady przynoszą mu stratę.

Z Was, młodzieży, spodziewamy się w przyszłości mieć rolników wzorowych, którzy nie tylko będą intensywnie pracowali na swoim warsztacie, ale pozatem będą czynnymi członkami Kółek Roln., którzy będą umieli swe interesy bronić.

W dniu 20 bm. w Nowemmieście macie wykazać, że w ciągu roku nie próżnowaliście, ale rzeczową pracą na własnym poletku doszliście do tak pięknych wyników. Powinniście zatem, jak jeden mąż, stawić się na Wasze święto do Nowegomiasta. Święto to ma być żywą propagandą przysposobienia rolniczego. Obowiązkiem Waszym jest zatem nie tylko samym przybyć, ale pozatem zachęcić szerokie koła Waszych kolegów i koleżanek do wzięcia udziału w święcie. Szczególnie młodzież, która skupia się po większej części pod sztandarem S. M. P. licznie powinna stawić się na „pokaz”. Pokaz ten ma być bodźcem do jeszcze intensywniejszej pracy w przysposobieniu rolniczym.

A zatem przybywajcie licznie na Wasze doroczne Święto Młodzieży Rolniczej w dniu 20 bm. do Nowegomiasta!

Program pokazu znajduje się w dzisiejszym numerze gazety. J. K.

Zamówienia

na kieszonkowy kalendarz rolniczy „Notatnik” na rok 1932 przyjmuje Instruktorjat i Sekretarjat P. T. R.

Co płaciliśmy na Kasę Chorych przed wojną, a dziś?

Jednym ze środków ratunku dla rolnictwa jest pilna konieczność obniżenia składek do Kasy Chorych. Wzrost tych właśnie składek jest wprost ogromny, jeżeli się porówna ostatni rok przedwojenny, tj. r. 1914, z rokiem ubiegłym, t. j. r. 1930, używając jako czynnika porównawczego, średnie ceny żyta, a zatem miernika dla takich obliczeń ogólnie przyjętego.

Nadzwyczaj ważne jest przytem stwierdzenie, że rolnictwo było w 1914 roku kwitnącą gałęzią gospodarstwa krajowego — wszyscy byli zamożni — a że

Apel do uczestników Sekcyj Przynsposobienia Rolniczego!

W dniu 20 listopada 1931 o godz. 12 w południe odbędzie się w Nowemmieście na sali Hotelu Polskiego

Pokaz prac Sekcyj Konkursowych,

na który winni się stawić wszyscy uczestnicy konkursów z naszego powiatu.

Uczestnicy konkursów powinni stawić się conajmniej na dwie godziny przed rozpoczęciem „Pokazu”, by odpowiednio ustawić swoje ekspozyty i udekorować salę.

W myśl odnośnych komunikatów Pom. Tow. Roln. Wydz. Przyp. Roln. winni uczestnicy konkursów zabrać ze sobą najdorodniejsze produkty, otrzymane z danego poletka.

Ze względu na ważność akcji przysposobienia rolniczego prosimy również o przybycie na pokaz młodzieży rolniczej, która udziału w konkursach nie brała, jak również członków Kółek Roln. P. T. R.

Przybądź zatem licznie, kochana młodzieży, na swe Święto! w dniu 20 bm. do Nowegomiasta.
Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

przeciwie w 1930 r. wszystkie warsztaty są zbytnio zadłużone, pracują ze stratą i stały się biedne, żeby sobie mogły pozwolić na tak wysokie, wprost luksusowe składki. Sprawa poprostu przedstawia się, jak następuje: Jeżeli odpowiednie czynniki nie okażą zrozumienia i nie obniżą znacznie składek do Kas Chorych, to będzie musiał rolnik, mając na uwadze swoją własną egzystencję, z konieczności zatem, podobnie, jak to czyni obecnie państwo, zredukować odpowiednio swój warsztat. Nie mogąc na poczekaniu płacić o 15 proc. mniej, gdyż krępują go układy taryfowe, nie pozostaje mu nic innego, jak przestawić tryb swego gospodarstwa na ekstensywny, t. j. pracować z mniejszą liczbą robotników, maszyn, nawozów sztucznych i t. d. Na domenie, z której zaczerpywałem poniższe cyfry, pracuje obecnie 150—160 robotników; jeżeli warsztat przejdzie do gospodarstwa ekstensywnego, to będzie można łatwo zwolnić 40—50 robotników, którzy siłą rzeczy powiększą liczbę bezrobotnych. Do wyświetlenia sprawy przyczyni się przestudjowanie następujących danych (wyciągów z ksiąg gospodarczych i dowodów).

Domena, o której mowa, zatrudniała w roku 1930 prawie tę samą liczbę robotników, jak w roku 1914.

w r. 1914 było ca 120 miejscowych robotników	} razem 150*
ca 30 sezonowych	
*w r. 1930 było ca 130 miejscowych robotników	} razem 160.
ca 30 sezonowych	

A przypatrzmy się, jaką sumę składek opłacano w r. 1914 i w r. 1930 za tę samą liczbę robotników:

*) Teraźniejsza o 10 zwiększona liczba robotników miejscowych spowodowana jest obostrzeniem przepisów kasowych, które obecnie nakazują opłacanie składek nawet za 14 do 15 letnie, przejściowo pracujące dzieci.

ROK 1914.		ROK 1930.	
1 styczeń . . .	56.20 marek	1 styczeń . . .	644.85 zł.
2 luty . . .	45.10 "	2 luty . . .	592.56 "
3 marzec . . .	45.80 "	3 marzec . . .	523.36 "
4 kwiecień . . .	84.70 "	4 kwiecień . . .	839.46 "
5 maj . . .	80.54 "	5 maj . . .	687.69 "
6 czerwiec . . .	62.50 "	6 czerwiec . . .	676.24 "
7 lipiec . . .	84.50 "	7 lipiec . . .	987.76 "
8 sierpień . . .	67.57 "	8 sierpień . . .	819.32 "
9 wrzesień . . .	67.94 "	9 wrzesień . . .	803.66 "
10 październik . . .	86.98 "	10 październik . . .	887.82 "
11 listopad . . .	56.49 "	11 listopad . . .	596.47 "
12 grudzień . . .	37.60 "	12 grudzień . . .	594.50 "
suma	775.92 marek	suma	8.653,69 zł.

Cena 50 kg. żyta — 8 marek
775.92 : 8 = 97 ctr. żyta.

Cena 50 kg. żyta (przeciętna z 4 kwartałów czynszu dzierżawnego 15.III—8,50 zł 15.VI—7,625 zł, 15.IX—9,625 zł 15.XII—9,50 zł.) przec. 8,86 zł, a zaokrąglone 9,— zł za 50 kg.

8653.69 : 9 = 961.52 ctr. żyta.

Od mniej więcej 2 lat obdarzyła nas Kasa Chorych jeszcze dodatkowym wydatkiem. Musimy częściowo opłacać koszty szpitalne, jeżeli takowe powstają. Na wzmiankowanej domenie wskutek tego w zeszłym roku, poza wymienionymi powyżej 8653 69 zł musiano opłacić za 91 dni po 3 zł — 273 zł udziału w kosztach szpitalnych, przez co obciążenie jeszcze wzrosło i kontrast między porównywanymi latami się powiększył.

Ilekrotnie lub procentowo wzrosły składki na Kasę Chorych — niech każdy sobie obliczy.

A skąd na nie brać przy spadku ceny żyta z 8 marek, t. j. ca 17 zł na 9 zł za 50 kg. żyta?

Każdy rolnik-hodowca powinien przystąpić do Spółdzielni Zbytu Trzody Chlównej i Bydła na powiat lubawski z siedzibą w Nowemmieście, sp. z. o. odp.

Jeden udział wynosi 25 zł, wpisowe 5 zł.

Zgłoszenia przyjmuje zastępca przewodniczącego w Instruktorjacie i Sekretarjacie Pow. PTR. w Nowemmieście i Lubawie.

Wyniki akcji konkursowej w Zjednoczeniu Młodzieży Polskiej w 1930 roku.

Akcja oświatowo-rolnicza (zwana przysposobieniem rolniczym), podjęta wśród młodzieży pozaszkolnej, zorganizowana w katolickich Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej (S. M. P.) z roku na rok coraz szersze przybiera rozmiary. Według ogłoszonych przez Min. Rolnictwa w czasopiśmie „Organizacja przysposobienia rolniczego” cyfr statystycznych S. M. P., podobnie, jak w latach poprzednich, zajmują pierwsze miejsce w akcji konkursowej wśród organizacji młodzieży całej Polski.

W 1930 roku w SMP. prowadzono bardzo intensywnie pracę, mającą na celu przygotowanie młodzieży do należytego przeprowadzenia zadań konkursowych. W tym celu urządzono 241 konkursów z udziałem 16 075 uczestników. Konkursy doprowadziło do końca 15 414 członków S. M. P., w 2.252 zespołach. Konkursy przeprowadzono na terenie 1.027 miejscowości, w 164 powiatach i 16 województwach. Procent doprowadzonych do końca zespołów

w stosunku do ilości zespołów, które prace konkursowe rozpoczęły, wynosi 86,05. Głównym tematem konkursowym była kukurydza (konkurs kukurydziany przeprowadziło 4.012 uczestników i uczestniczek). Ponadto prowadzono tematy inne, jak buraki, ziemniaki, warzywa, kwiaty, hodowlę świń, kur, królików — ogółem prowadzono konkursy w 25-ciu tematach. W okresie zamknięć akcji konkursowej urządzane były przez uczestniczące w akcji konkursowej S. M. P., wystawy plonów konkursowych. W roku 1930 urządzono w S. M. P. 235 wystaw, ponadto S. M. P. wzięły udział w 131 wystawach powiatowych przysposobienia rolniczego.

Na cele akcji przysposobienia rolniczego Ministerstwo Rolnictwa poświęca rok rocznie znaczne fundusze. Subsydja jednak Min. Roln. pokrywają tylko część istotnych potrzeb finansowych akcji przysposobienia roln. W r. 1930 Min. Roln. przyznało subsydjum na przeprowadzenie 1.168 zespołów, podczas, gdy Zjednoczenie Mł. Pol. przeprowadziło 2.252 zespoły, tj. o 100 proc. więcej. To też Zjednoczenie, Związki i Stowarzyszenia na cele akcji przysposobienia rolniczego corocznie poświęcają znaczne fundusze. W r. 1930 zebrano ogółem zł 108.449,18 własnych funduszy, w tem młodzież w Stowarzyszeniach zebrała 12.205 55 zł. O wysokim poziomie prac konkursowych młodzieży świadczą wysokie i liczne nagrody, przyznane członkom SMP. przez organizacje rolnicze w okresie zamknięć konkursów i na wystawach. Np. w województwie kieleckim na ogólną ilość nagród 356, wartości 25.445 zł, SMP. zdobyły 189, wartości 13.095 zł. — Z 50-ciu nagród wojewódzkich, ofiarowanych na skutek starań Zjednoczenia Młodzieży Polskiej przez Państwowy Bank Rolny w kwocie zł 25.000, SMP. zdobyły 16, wartości 8000 zł, (zaznaczamy, że na terenie 4 województw, nagrody nie zostały jeszcze przyznane, cyfra ta więc będzie większa).

Powyższe krótkie zestawienia liczbowe, ilustrujące prace SMP. w dziedzinie oświatowo-rolniczej w r. 1930, wykazują jasno, że sprawy te znajdują należyte zrozumienie wśród młodzieży. Duży, dziś już wyraźnie występujący wpływ akcji przysposobienia rolniczego na młodzież i gospodarstwa wiejskie, stały w biegu lat wzrost tej akcji wskazuje, że SMP. w dziedzinie również rozwoju gospodarczego i kulturalnego wsi polskiej ważną odgrywają rolę.

Przewidywana dalsza zwyżka cen zbóż.

Z Warszawy donoszą: Dnia 10 bm. odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa konferencja, poświęcona aktualnym zagadnieniom zbożowym. W konferencji wzięli udział przedstawiciele zainteresowanych resortów oraz organizacji rolniczych. Na konferencji stwierdzono jednomyślnie, że w obecnej sytuacji głównym celem państwowej polityki zbożowej musi być dalsze podnoszenie ceny, aby bieżący rok gospodarczy zakończony był przez rolnictwo bez deficytu.

W sprawie pogłoski, które się ukazały w prasie niemieckiej, a częściowo i polskiej na temat rzekomego zakupu 40 tys. tonn zboża przez Państw. Zakłady Przem.-Zbożowe, stwierdzono, że wiadomości te są w zupełności bezpodstawne. W istocie rzeczy P. Z. P. Z. zakupiły wyłącznie 6 tys. tonn żyta rosyjskiego dla wykonania dawniej zawartych transakcyj eksportowych. (Jednak!)

Kestja przywozu zboża zagranicznego do Polski wogóle nie jest aktualna. Wszelkie przeciwnie pogłoski nie są zgodne z prawdą, a lansowane były przypuszczalnie przez spekulację w celu załamania zwyż-

kowej tendencji na polskim rynku zbożowym. W interesie rolnictwa leży, aby wiadomościom tego rodzaju nie dawało wiary.

Oficjalny komunikat w tej sprawie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Min. Rolnictwa będzie wkrótce wydany.

Eksport cebuli.

Pomorska Izba Rolnicza podaje do wiadomości, że istnieje możliwość wywiezienia około 200 wagonów cebuli Zytawskiej, pakowanej w worki o wadze 100 kg.

Izba przeto prosi wszystkich zainteresowanych, mogących dostarczyć ilości wagonowe, o niezwłoczne podawanie swych adresów do Izby Rolniczej w Toruniu wraz z podaniem ceny za 100 kg. loco stacja załadowania łącznie z workiem.

Synu rolnika!

Wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania. Składki żadnej nie płacisz. Wszystka młodość rolnicza do Kótek Rolniczych!

Wskazówki i rady praktyczne.

Drób w listopadzie.

Główną rzeczą teraz jest staranie o silne pożywienie dla drobiu i o ciepłe kurniki. Niektóre gatunki kur, np. Langshany, Kochinchiny, Bramaputry, zaczynają nieść jaja, dawać im więc kukurydzy, co bardzo im służy. Gdy powietrze zimne i wilgotne, nie wypuszczać ich z kurnika, zawiesić im główkę kapusty, aby miały coś do dziubania, posypać ziarenka na ziemię i rzucić trochę siana na nie. Rozgrzebywanie siana i szukanie ziarenek nadaje im ruch, potrzebny do trawienia.

Jeżeli kury mają dobrze nieść jaja w jesieni, to dać codziennie troszeczkę konopi i nasienia pokrzywy, lubią one też świeże głąby od kapusty, rzucić im więc kilka takich głąbów albo posiekać je drobniutko i pomieszać z ziarnkami.

Kury powinny mieć piasek

przez cały rok, aby mogły w nim pierze czyścić. Tak samo i wapno jest im potrzebne — jeżeli zaś wapna niema, to trzeba suszyć skorupy od jaj, utłuc je, sproszkować, mieszać z ziarnkami i t. p. Nigdy zaś nie rzucać im kawałków skorup, ponieważ tym sposobem mogą się łatwo przyzwyczaić do zjadania jaj.

Świnie

przeznaczone do tuczenia muszą mieć chlew chłodny i suchy. Zmarzła pasza zielona wywołuje silne rozwolnienie. Chlew powinien być często przewietrzany, ale wtenczas tylko, gdy deszcz nie pada, należy też starannie unikać przeciągu. — Trzeba też raz po raz patrzeć, czy świnie nie mają robactwa (wszów itd.).

Tępienie robactwa w doniczkach.

W ziemi w doniczkach z kwiatami nieraz znajduje się różne robactwo, które trzeba tępić, aby kwiat nie zmarniał. Zrobić w tym celu odwar z piołunu lub utłuczonych kasztanów zwyczajnych i ciepłym przecedzonym odwarem poleć ziemię w doniczkach, a robaki, którym odwar ten nie smakuje, wyjdą na powierzchnię, z której z łatwością można je zbierać i zniszczyć.

Pożytek z wron.

Ludzie przyzwyczaili się uważać wrony za szkodliwe dla rolnictwa. Jednak pewien profesor rolnictwa na jednym z uniwersytetów w Europie obalił to mniemanie. Porozcinawszy 660 zabitym wronom żołądki, stwierdził, że przez tępienie myszy i szkodliwych owadów jest znacznie większy, niż przez nie poczynione szkody w niszczeniu części roślinnych i tępieniu młodej dziczyzny.

W jakich naczyniach powinno się przechowywać mleko?

Mleko, jako artykuł codziennego użytku, odgrywa w naszym jadłospisie wielką rolę. Ważnym jest zatem, aby ono było smaczne i zdrowe, a co za tem idzie, higienicznie przechowywane. I na tym punkcie u nas popełnia się bardzo często błędy. Jakie więc naczynia są najodpowiedniejsze do przechowywania mleka? Mleko bowiem, a w większej mierze może jeszcze śmietana, wskutek zawartości kwasu rozpuszcza metale i związki ich ze składnikami mleka wpływają ujemnie na smak i wartość tegoż. Nieodpowiednie są naczynia żelazne, cynkowe, miedziane, no i oczywiście ołowiane i kadmowe. Zaś różne blaszane białe naczynia są wtedy tylko dopuszczalne, jak długo nie wykazują rdzawych plam. W tym wypadku są wyraźnie szkodliwe. Najodpowiedniejszymi są do tego celu naczynia aluminiowe lub naczynia sporządzone z nierdzewiącej stali.

Zwracamy uwagę

członkom Kótek Roln. P.T.R. na obowiązek regularnego opłacania składki członkowskiej.

KOMUNIKAT

do Zarządów Kótek Rolniczych PTR. w sprawie opustów z Pom. Stow. Ubezp.

Przypominamy, że w bież. miesiącu kończy się termin nadsyłania spisów członków K. R. PTR, ubezpieczonych w P. S. U.

Aby uzyskać na powyższe spisy od premii ubezpieczeniowej opusty z Pom. Stow. Ubezp. Kółko winno również w bieżącym miesiącu:

1. Nadesłać spis członków Kółka z podaniem ilości posiadanych mórg,
2. przesłać przez P. K. O. Poznań Nr. 206. 316 PTR. § 90 proc. ściągniętych składek.

Zaznacza się, że członkowie, za których składka nie została przekazana do Centrali PTR, [nie będą mogli korzystać z opustów z P. S. U.

W interesie więc członków naszych leży, aby Zarządy Kótek Rolniczych energicznie zajęły się tą sprawą i przez to umożliwiły ściągnięcie tych opustów, które w wielu wypadkach pokrywają składkę członkowską PTR. Dyrekcja PTR.

ZE ZEBRAŃ KOŁEK ROLNICZYCH.

Łąkorz. Zebranie Kółka Roln. zagał 8 bm. ks. przez^s Dunajski przy udziale 17 czł., wygłaszając wykłady o powietrzu^u i ruchu dla bydła, órce głębokiej i lucerniku. Po omówieni^u kilku spraw przystąpiono do dalszego zamówienia węgla.

Sekr.